

Łódź, 10.05.2018

Prof. dr hab. n. med. Janusz Wendorff
Klinika Neurologii
Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki

Recenzja rozprawy doktorskiej
mgr. Grzegorza Ślęzaka

*Deficyty rozwojowe mowy w zakresie słownika a integracja sensoryczna u dzieci 5-
letnich.*

Z dużą satysfakcją zapoznałem się z rozprawą doktorską mgr Grzegorza Ślęzaka zwłaszcza, że dotyczy problemów stosunkowo zbieżnych z specjalnością medyczną, którą reprezentuję a mianowicie neurologią rozwojową stanowiącą ważną część neurologii dziecięcej. Problemy zawiązków typu „body and mind” w okresie rozwojowym są bardzo istotne a wnikliwa obserwacja badań z tej dziedziny, a także neuropsychologii wskazuje na bliskie związki obu tych nauk – jednej z kręgu medycyny, a drugiej będącej ważną częścią psychologii rozwojowej. W dziedzinach tych często medycy posługują się własną nomenklaturą korzystając jednak z dorobku i pojęć wprowadzonych przez neurofizjologię i neuropsychologię. Wśród takich zespołów neurologicznych szczególnym zainteresowaniem specjalistów medyków charakteryzują się już od dawna opisany i poznany zespół DCD (development

coordination disorders) czy zespół rozwojowej dyspraksji. W tych neurologicznych zespołach mikrodysfunkcji układu nerwowego ich rozpoznaniu medycy wykorzystują wiedzę i umiejętności psychologów zwłaszcza w ocenie integracji sensorycznej i rozwoju mowy. Wybór tematu rozprawy doktorskiej mgr Grzegorza Ślęzaka uznaje za wybitnie trafny również z punktu widzenia klinicysty neurologa dziecięcego.

Badania neuropsychologów jak i lekarzy wskazują od wielu lat na związek między sprawnością zmysłów i ich integracji na poziomie różnych ośrodków mózgowych a rozwojem mowy. Stworzenie terminu korelacja integracji sensorycznej przez Annę Jean Ayers a następnie wprowadzenie praktycznych metod jej oceniania przez psychologów umożliwiło ocenę jej zaburzeń we wczesnym okresie dziecięcym. Neurobiolodzy, neurolodzy, psychologowie zajmujący się małym dzieckiem już od okresu lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia znajdują związki i dowody na korelacje między sferą ruchową, czuciową a rozwojem mowy u dziecka. Problemy te zostają prawidłowo przedstawione na wstępie rozprawy doktorskiej Grzegorza Ślęzaka. Autor wykazał w tej części pracy, że jest wysoko prawdopodobnym, iż relacje między zaburzeniami integracji sensorycznej a rozwojem mowy w różnych jej aspektach (również deficyt słownika) są od siebie zależne w sposób dość jednoznaczny. Hipotezy podstawowa i dodatkowa są uzasadnione dotychczasową wiedzą i praktyką psychologiczną i medyczną.

Udowodnienie tych hipotez, które stało się celem rozprawy doktorskiej jest oryginalnym wkładem mgr. Grzegorza Ślęzaka do teoretycznej i praktycznej wiedzy neuropsychologicznej i medycznej.

Udowodnienie jednak zależności mających znaczenie bardziej powszechne jest jednak stosunkowo trudne. Literatura przedmiotu i praktyka medyczno-psychologiczna sugerowała dotychczas jedynie możliwość takich zależności (między IS a rozwojem słownika). Trudności te autor pokonał dobierając bardzo liczebną grupę badawczą spełniającą precyzyjne kryteria włączenia i wyłączenia jak dobierając bardzo liczne metody badawcze obiektywnie potwierdzające obecność zaburzeń integracji sensorycznej prawidłową ocenę słownika u dzieci pięcioletnich. Na

wyróżnienie, ze względu na oryginalność i unikalność zasługuje moim zdaniem zastosowanie nowoczesnej aparatury do oceny testu integracji sensorycznej i równowagi (aparatura Biodex Balance System), której wyniki istotnie uzupełniają inne oceny i testy kliniczne. Jest to oryginalne zastosowanie tego urządzenia u dzieci z zaburzeniami inteligencji sensorycznej.

Próby kliniczne przeprowadzone przez wskazujące na zaburzenia integracji sensorycznej miały na celu oznaczenie kilku grup różnicowych w szczegółach mierzonych w testach klinicznych czy zastosowaniu aparatury (Biodex Balance System) nasileniem zaburzeń integracji sensorycznej i poziomu rozwoju słownikowego. Porównanie wyników uzyskanych w różnych grupach umożliwiło udowodnienie, iż badania te umożliwiają wysoko precyzując obiektywną, rzetelną odpowiedź co do istoty związku między dwoma czynnikami: niezależnym (poziom integracji sensorycznej) i zależnym (poziom deficytów rozwojowych mowy w zakresie słownika).

Oceniając wyniki badań uzyskanych w rozprawie doktorskiej przy użyciu wielu złożonych i szczegółowo przedstawionych w pracy doktorskiej (w wartościach liczbowych) jestem przekonany o ich rzetelności i obiektywności.

Dla oceniającego pracę specjalisty neurologa zajmującego się szczególnie rozwojem narządu ruchu stanowi dużą satysfakcję udowodnienie przez mgr Grzegorza Ślęzak w sposób jednoznaczny, że obszary integracji sensorycznej najściślej powiązane z nabywaniem słownika są związane z rozwojem i kontrolą sfery ruchowej dziecka jakim jest obszar planowania motorycznego (praksja ruchowa) równowagi statycznej i dynamicznej jak i rozwój reakcji posturalnych. Wyniki te są nieco (ale istotne) odmienne u chłopców i dziewcząt również ze sfer ruchowych (u dziewcząt mechanizmy posturalne i planowanie motoryczne). Oryginalne wyniki uzyskane przez wykonującego badania i ich potwierdzone obiektywnymi metodami otwierają nowe (lub mogą modyfikować obecne) metody zarówno terapii psychologicznej i kinezyterapii we wczesnych okresach u dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej celem poprawy rozwoju mowy (słownika).

Dyskusja została przeprowadzona prawidłowo. Autor podkreślił, że temat jest mało znany w literaturze i opracował własne wyniki z pojawiającymi się badaniami krajowymi i zagranicznymi.

Podkreślenia wymaga zaangażowanie się w zbliżonej tematyce wśród autorów pochodzących z Polski a zwłaszcza Uniwersytetu Jana Kochanowskiego jak i innych lokalnych ośrodków naukowo-zawodowych włączając w to również poprzednie prace i projekty samego doktoranta. Fakt ten należy podkreślić mimo, iż rozprawa doktorska jest nowym, samodzielnym osiągnięciem mgr. Ślązaka i który stał się podstawą do oryginalnych własnych, udowodnionych faktów dotyczących nie tylko badanej grupy, ale również mających bardziej ogólne znaczenie dla teoretycznych i praktycznych danych dotyczących zaburzeń rozwoju integracji sensorycznej i mowy.

Piśmiennictwo cytowane w pracy obejmuje 174 prawidłowo wykorzystane we wstępie i dyskusji.

W uwagach końcowych chciałbym przypomnieć autorowi na konieczność wykorzystania i zinterpretowania bardzo ciekawych uzyskanych przez autora wyników dotyczących charakterystyki składu ciała i budowy u dzieci z zaburzeniami integracji sensorycznej i w zakresie słownika.

Z pełnym przekonaniem zwracam się do Rady Wydziału Lekarskiego i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego o przyznanie mgr Grzegorzowi Ślązakowi wyróżnienia za wykonaną pracę stanowiącą postawę rozprawy doktorskiej ze względu na jej oryginalne wartości dla wiedzy o czynnikach warunkujących rozwój mowy u dzieci 5-letnich i jednocześnie wnioskuję o dopuszczenie do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

5625861
Profesor
dr hab. n. med. Janusz Wendorff
specjalista neurologii
i neurologii dziecięcej
Łódź, ul. Koszyków Górnich 25 m. 7
tel. 42 578 39 54